

Asia: VN/32728/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan väliaikaisia voittoveroja koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan väliaikaisia voittoveroja koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esityksen valmisteluajataulu on ymmärrettävistä syistä ollut kireä, joten seuraavaksi listatut esitysluonnoksen puutteet ovat enemmänkin nostoja, joihin tulisi kiinnittää huomiota varsinaisen kritiikin sijaan.

Esityksen verotuottoja koskevat vaikutusarviot ovat suppeita sekä epävarmoja. Esityksessä on myös todettu, että sähköntuotannosta huomattava osa on valtion ja kuntien omistuksessa suoraan tai välillisesti, minkä vuoksi sähköalan voittoveron vaikutus koko julkisen talouden nettotuloihin olisi verotulojen kasvua pienempi.

Päättäjien on kiinnitettävä erityistä huomiota tuotto-odottamaan johtuen esityksen kansallisista ja EU-tason tavoitteista. EU-linjausten mukaisesti maksutulo tulisi käyttää jäsenvaltiossa riittävän oikea-aikaisesti erilaisiin kansallisiin tukitoimiin korkeiden energian hintojen vaikutusten lieventämiseksi, energiankulutuksen vähentämiseksi tai uusiutuvan energian investointeihin kannustamiseksi.

On selvää, että lisäverotuottojen tosiasiallinen määrä vaikuttaa siihen, kuinka tehokkaasti instrumentilla voidaan edesauttaa edellä mainittuja poliittisia tavoitteita. Esityksellä ei kuitenkaan lähtökohtaisesti ole vaikutusta sähkön hintaan.

Vaikutusarvioiden lisäksi epäselväksi jää verotuksen toimittamista ja ilmoittamisvelvollisuutta koskevat osat. Jos yrityksen tilikausi on alkanut ennen hallituksen esityksen antamista, esityksellä voi olla taannehtivia vaikutuksia. Onkin toivottavaa, että Verohallinto tuottaa esitykseen liittyvän ohjeistuksen mahdollisimman nopeasti. Joka tapauksessa esitykseen on syytä lisätä perustuslainmukaisuuden arviointi, joka nykyisellään puuttuu.

Vaikka esityksessä pääasiassa puhutaan väliaikaisesta verosta, monessa kohtaa esitystä puhutaan maksusta, todennäköisesti EU-taustavalmistelussa käytetyn kielen vuoksi. Todettakoon kuitenkin, että valtiosääntöoikeudellisesta näkökulmasta kysymys on verosta, eikä maksusta. Esitysluonnoksessa käytetään vastaavasti erilaisia termejä, kuten solidaarisuusvero, jotka aiheuttavat sekaannusta.

On poliittisesti tärkeää käydä keskustelua, minkälaiset tuki-instrumentit ovat tarpeen vallitsevissa energiakriisin oloissa sekä mitkä instrumentit kohdistuvat kustannustehokkaasti niille, jotka tukea tarvitsevat. Vaikkakin esitys pohjautuu EU-tason poliittisiin linjauksiin, huomio on relevantti myös kansallisen tukipolitiikan näkökulmasta.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Laaka Mari
SAK ry